

సాగు విడిచి సాము!

ఎన్నికల మూడు మాసాల ముందు ప్రవేశపెట్టి తాత్కాలిక బడ్జెట్ లేదా ఓట్ ఆన్ అకౌంట్ (ఆనామకు పట్టు)పట్ట సాధారణంగా ఎవ్వరికీ ఆసక్తి ఉండదు. ఎన్నికల ప్రక్రియ పూర్తయిన తర్వాత వచ్చే ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతలను బట్టి వార్షిక బడ్జెట్ ఉంటుంది కనుక అంతవరకూ జమాఖర్చుల తబీళ్ళను తెలియజేసి బడ్జెట్ అమోదం తీసుకోవడం ఆనవాయితీ. తాత్కాలిక బడ్జెట్లో తాత్కాలిక అంచనాల్లో ఉంచాలి కానీ ఆర్థిక సంవత్సరం అంతటికీ వర్తించే ప్రతిపాదనలు చేసుకునేదవన్నీ మొన్నటి దాతా ఆర్థికమంత్రులందరూ చిద్దిగా పాటించిన నియమం. కానీ కుట్రవారసాడు తాత్కాలిక ఆర్థికమంత్రి పీయూష్ గోయల్ చేసినది రాజ్యాంగం సూక్ష్మతే వీరున్నవని. సంప్రదాయ ఉల్లంఘన. ఏదీ ఏదీ అధికారంలో కొనసాగితే మిమనటి ఆర్థికవిధానాలు అవలంబిస్తుంటే సూచించడమే కాకుండా ఎన్నికలలో కొనసాగడానికి అవసరమైన కాయలాలను ప్రజలకు చిచ్చరించడంగా పంచడానికి తాత్కాలిక బడ్జెట్ను ప్రధాని నరేంద్రమోదీ ఆచేత మేరకు గోయల్ దుర్వినియోగం చేశారు. రాజ్యాంగదర్శానికి విరుద్ధంగా మోదీ సర్కార్ వ్యవహరించినప్పటికీ బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలను పరిశీలించి డిజైన్ చేయడం అనివార్యం. అసంపూర్ణత రంగంలో పనిచేసిన కార్యకర్తలకు వింతపట్ట బడ్జెట్గానీ, అంగనవాడీ ఉద్దేశ్యాలను అదాయం చెల్లించే చేయడానికీ, అదాయంపట్టు తీర్చిపెట్టే రీటివ్ స్థాయి అయిదు లక్షల రూపాయలకు పెంచడానికీ, ఈఎన్ఐ పర్సన్ల ఉద్యోగంల జీతం పరిమితిని 15 నుంచి 21 వేలకు పెంచడానికీ, ఇటువంటి అనేక ప్రయోజనాలను ఉద్దేశ్యాలకు, ఇతర వర్గాలకు కలిగించడానికి చేసిన ప్రతిపాదనల విషయంలో ఎవ్వరికీ ఎటువంటి అభ్యంతరం ఉండదు. ఇది ఎకరాల కంటే తక్కువ భూమి ఉన్న వ్యవసాయ కుటుంబానికి ఏడా ఆరు వేల రూపాయల చొప్పున నగదు సహాయం చేసే ప్రధాని కిసాన్ సహాయ యోజనను ఆర్థికమంత్రి ప్రకటించారు. వ్యవసాయ రుణం సేవకు మోదీ చేయడం, రైతుకే నేరుగా నగదు బదిలీ చేసే కార్యక్రమం వంటివి ప్రాజెక్టులు చేస్తున్నారు. కానీ వ్యవసాయరంగాన్ని పట్టిపట్టారుతున్న రైతులను కుంగివేస్తున్న మోదీకష్టం సమస్యల పరిష్కారానికి చేయవలసింది చేయలేకపోతున్నాడు. ఎన్నికలు సమీపించిన తరుణంలోనే రైతుల గురించి ఆలోచించడం, తాత్కాలిక ఉపశమనం కలిగించే ఉపాయాలను ఆశ్రయించడం బదులు రైతుల బతుకులు తెలుపాలివ్వాలి. అందువల్ల రూపాయలు సంవత్సరానికి సర్వకాల రైతుల ఖాతాల్లో జమచేయడమే మహా పరకారమంటూ మోదీని క్షమించేవారికి చెప్పింది. ఏమీ లేదు. ఏదో గట్టి మేలు చేసినట్లు అనేక బార్ చార్జీస్ పార్ (ఈ చెప్పిపో నాలుగు వందలకు మించి డోనేషన్ స్థానాలు వీటికే దక్కతాయి) అంటూ సంబరం చేసుకునేవారికి సమస్యలే.

ఏకపక్ష నిర్ణయాలు నిపుణులైనా
గతంలో వ్యవసాయం గట్టుబాటు కావాలని, పరిశ్రమలైన, లాభదాయకమైన, కార్యక్రమాలైన వ్యాపారం కావాలని కోరుకునేవారు రైతుల గోడు అలంకారాలి. పాలకులకి తోచిన వర్తనల వివక్షంగా ప్రజలందరూ కాకుండా రైతులు ఏమీ కోరుకుంటున్నారో తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేయాలి. దాదాపు రెండు దశాబ్దాలుగా నేను అందించిన ప్రతి అవకాశాన్ని చిదిమిగొను కొని ఒక విస్తృతం చేస్తూ వచ్చాను. వ్యవసాయసంక్షోభం పరిష్కారానికి మార్గం కనుక్కోవడం ఒక్కటే ఎజెండాగా పార్లమెంటు ప్రత్యేక సమావేశం నిర్వహించాలని, పార్లమెంటు సభ్యులూ, మంత్రులందరి సభ్యులతో పాటు రైతు సంఘాల ప్రతినిధులూ, డాక్టర్ స్వామినాధన్ వంటి వ్యవసాయాన్యుజ్ఞులూ, ప్రతినిధులూ, రైతు సంక్షేమం కోసం కృషి చేస్తున్న ప్రభుత్వం సంస్థల సభ్యులూ వర్కులో పాల్గొనాలని నా సూచన. ఈ చర్యలో ఇప్పటికీ ఈ దిశగా దొరవ ప్రదర్శించిన తెలంగాణ, ఒడిశా, జార్ఖండ్ ముఖ్యమంత్రులు కూడా పాల్గొనాలి. రెండేళ్ళ కిందటి 'వైఎస్సార్ రైతు ఫోన్'కింద ప్రతి రైతు కుటుంబానికి రూ. 12,500 ల పంతును ఆర్థిక సహాయం అందిస్తామంటూ ప్రకటించిన వైపి జగన్మోహన్రెడ్డి వంటి నాయకులను సైతం చర్యకు ఆహ్వానించి మాట్లాడించాలి. సంక్షోభానికి పరిష్కారం అభివేషణలూ, అది అందరికీ లేదా మెజారిటీ సభ్యులకు అమోదయోగ్యమైన నిర్ధారించే వరకూ ఈ ప్రత్యేక సమావేశం ఎన్ని రోజులైనా కొనసాగాలి, కాళ్ళర పరిష్కారం సాధించాలి. పోర్ల ప్రయోజనాలకూ, ఎన్నికలలో లాభపెట్టాలకూ అతితరంగా వ్యవహరించి సమష్టిగా సమలోచన ఇవించి కానీ దారి దొరకు.

హరితవిప్లవం తర్వాత ఏదీ పూనిక?

ఇందిరాగాంధీ ప్రధానిగా ఉండగా 1980లలో హరితవిప్లవ సాధనకోసం విశేషమైన ప్రయత్నం జరిగింది. ఆ తర్వాత వ్యవసాయరంగంలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి. 1950లలో, 80లలో ఆహారధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకునే దుస్థితి నుంచి ఇప్పుడు ఆహారధాన్యాలను ఎగుమతి చేసే స్థాయికి దేశం ఎదిగింది. ఆహారప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టామే కానీ రైతు సంక్షేమం పట్టిం చుకోలేదు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి విపరీతంగా పెరిగింది. ధరలు తగ్గిపోయాయి. అదే సమయంలో వ్యవసాయానికి పెట్టుబడి వ్యయం పెచ్చింది. రైతు కష్టమైతూ, కుప్పకూలిపోయారు. ఇంతవరకూ కొలుకోలేదు. ఆహారధాన్యాల కొరత లేనేలేదు. ప్రకృతి సహకరించి, వానల పడితే పంటలు పుష్కలంగా పండుతున్నాయి. రైతుల జీవన ప్రమాణాలు మాత్రం దిగ జారుతున్నాయి. రైతు చెప్పిందానికి అనువైన పరిస్థితులు కల్పించడంలో ప్రభుత్వాల వరుసగా విఫలమైనాయి. అత్యంత అభ్యుదయ కాన్ఫిడెన్స్ ప్రయత్నం జరిగినప్పటికీ, వాజపేయ హయాం (2003)లో చేసిన అగ్రికల్చరల్ ప్రొడ్యూస్ మార్కెటింగ్ కమిటీ (ఏపీఎంసీ) యాక్ట్ను దృష్టిలో పెట్టుకొని అన్ని రాష్ట్రాలలో ఆదేశ పద్ధతిలో చట్టాలు చేసేకొని మార్కెటింగ్ వ్యవస్థను బలంగా నిర్మించి ఉంటే, జాతీయ స్థాయిలో అన్ని రాష్ట్రాలలోని కమిటీలనూ సమన్వయం చేసే వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేసి ఉంటే ఆహారధాన్యాలకు గట్టుబాటు ధర సాధించడానికి తగిన యంత్రాంగం ఉండేది. కేవలం 18 రాష్ట్రాల మాత్రమే ఏపీఎంసీ చట్టాన్ని పురస్కరించుకొని చట్టాలు చేశాయి. తగ్గిన రాష్ట్రాలు పట్టించుకోలేదు.

మోదీ సర్కార్ ప్రధానమంత్రి పదవిలోను యోజన, ప్రధానమంత్రి కృషి సింఘానా యోజనా వంటి పథకాలు అమలు చేస్తున్నది. నేషనల్ అగ్రికల్చరల్ మార్కెటింగ్ ఏర్పాటు చేసింది. కానీ ఆశించిన ప్రయోజనం సిద్ధించడం లేదు. ప్రభుత్వ చర్యలు కొన్ని సందర్భాలలో రైతుకు కాపంగా పరిణమించే ప్రమాదం ఉన్నది. ప్రవృత్తిగా వాడు మీరకుండా చూసే క్రమంలో ఆహారధాన్యాల మద్దతు ధరను తగ్గించే పెంచకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉపేక్షించింది. 1995 నుంచి 2016 వరకూ దేశ వ్యాప్తంగా 3,18,528 మంది రైతులు ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్లు నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో తెలియజేసింది. 2018 నుంచి అబ్యూస్ తాళా వివరాలు సమయం చేయకుండా, వెల్లడించకుండా ప్రభుత్వం కట్టడి చేసింది. ఈ కారణంగా దేశంలో రైతుల బలవర్ధనకాల గురించి చర్చ జరిగదు. సమస్య పరిష్కరించవలసింది పోయి సమస్య ప్రజల దృష్టికి రాకుండా చేయడం వల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి? 2022 నాటికి దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 75 సంవత్సరాలు అవుతుంది, అప్పటికల్లా రైతుల అదాయం చెల్లించే కేయాని పరిష్కరించడానికి మోదీ దాని సందర్భంలో ప్రకటించారు. మొన్న పీయూష్ గోయల్ కూడా చెప్పాడు. ఈ సందర్భం నెరవేరాలంటే వ్యవసాయరంగం 2017 నుంచి 2022 వరకూ సంవత్సరానికి 14 శాతం చొప్పున వృద్ధి చెందాలని వ్యవసాయరంగ ప్రతిపాదన ఆశీర్వాదాలే (ఇండియన్ కొన్ఫిడెన్స్)

ఫర్ రిసెర్చ్ ఆన్ ఇంటర్వ్యూవల్ ఎకనామిక్ రిలేషన్స్-ఇన్-సెక్టర్ (సభ్యుడు) చెప్పారు. పీయూష్ గోయల్ ప్రతిపాదనలో కొలురైతు ప్రస్తావన లేదు. వ్యవసాయకూలీల ఉపేక్ష లేదు. తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కూడా ఈ పెంచు వర్గాలనూ పట్టించుకోలేదు. ఒడిశా ముఖ్యమంత్రి సనీప్ పట్టాయక్ వ్యవసాయ కుటుంబానికి లేదా కొలు రైతు కుటుంబానికి సాలీనా రూ. 10,000 నగదు సాయం చేస్తూ ఇల్లు లేని వ్యవసాయ కూలీలకు రూ. 12,000 నగదు చెల్లించే 'కాలియా పథకం' అమలు చేస్తున్నారు. కొలు రైతుకు నగదు బదిలీ చేస్తే భూమి యజమానికి అభిప్రాయాన్ని పెట్టకుండా, భూమిపైన హక్కు పోతుందనే భయం ఏడిస్తుందనీ, అందువల్ల కొలు రైతుకు అనారా ఇచ్చే అవకాశం లేదనీ తెలంగాణ ప్రభుత్వం వివరించింది. కానీ మోదీ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాతనే నీతి ఆయోగ్ సభ్యుడు రమేశ్ చంద్ నేతృత్వంలో భూమి కొలుకు న్యాయబద్ధం చేయడానికి ఒక నమూనా శాసనాన్ని (మోడల్ ల్యాండ్ లీజింగ్ లా) రూపొందించింది. భూమి యజమానులకు భూమిపైన హక్కు పదిలంగా ఉంటూనే కొలురైతుకు పట్టుబట్టగా గుర్తింపు ఇవ్వడానికి ఉద్దేశించిన ఈ నమూనా అమలు చేసినట్లయితే కొలు రైతుకు వ్యవస్థాగత రుణాలు అంద బాటులోకి వస్తాయి. సమాజంలో గుర్తింపు ఉంటుంది. భూమి సాగు చేసుకునే యజమానులూ, సాగు చేయకుండా కొలుకు ఇచ్చే యజమానులూ (అభ్యంతరం ల్యాండ్ ల్యాండ్), కొలు రైతులూ, వ్యవసాయకూలీలూ అంటూ నాలుగు రకాల వ్యక్తులు భూమిపైన ఆధారపడి ఉంటారు. భూమి యజమానులకు నగదు బదిలీ చేయడం కంటే కొలు రైతుపై పెట్టుబడి పెట్టే వ్యవసాయం చేసేవారికి ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహాలు అందడం న్యాయం. దున్నెడాడికే వెన్నుదమ్ముగా ప్రభుత్వాల నిలవాలి. ఈ ఉద్దేశంతోనే రమేశ్ చంద్ నమూనా బిల్లును తయారు చేశారు. మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వం బడ్జెట్ ఈ నమూనాను ఆధారం చేసుకొని కొలు రైతులకు ఉపయోగపడే వట్టు చేసింది. వీటికీ పానల్లో 19 రాష్ట్రాలు ఉన్నప్పటికీ మధ్యప్రదేశ్ మినహా తక్కిన రాష్ట్రాలు దీన్ని పట్టించుకోలేవనడం ఆశ్చర్యం. న్యాయభావన పాలకులలో అంతంతమాత్రమే ఉన్నదనడానికి ఇది నిదర్శనం. వ్యవసాయశాఖ ఎంత అస్వస్థంగా ఉన్నదో కూడా ఇది స్పష్టం చేస్తున్నది.

వ్యవసాయ సంస్కరణల అవశ్యకత
చిన్నదిన్న కమతాల వల్ల వ్యవసాయం గట్టుబాటు కావడం లేదనే అభిప్రాయం బలంగా ఉన్నది. సాధారణ వ్యవస్థలో సేకరణ రైతులను తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. భూసారీ కార్మిలు ఇన్నీ కార్మిక్లమన్నీ ఎవడివి ప్రభుత్వం ఆరంభించి, కొన్ని రాష్ట్రాలలో అమలు చేసే అనేక పదిలేసింది. దాన్ని అన్ని రాష్ట్రాలకూ విస్తరించి ఏ సే సారించి మేమో, ఏ పంట పండుతుంటే, ఏ పంట పండిస్తే రైతులకు లాభాలు వస్తాయో వివరించే వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలి. వ్యవసాయ విస్తరణదారులు ఇది వరకూ ఈ పని చేసేవారు. మరేయూకు తెలియ దాక్కి లిమిటెషన్ పాతికేళ్ళుగా చేస్తున్న కృషిని గమనించాలి. అతడు డివెల్ప్మెంట్ ఆన్ కంపెనీ నెలకొల్పి వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను వినియోగించుకొని ఆహారపదార్థాలను తయారు చేసే 180 దేశాలలో విత్తయిస్తున్నాడు. ఇటీవలే తెలంగాణలో సిద్ధిపేట వ్యవసాయ క్షేత్రంలో సాగుకూ, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ఉపయోగించి ఆహారపదార్థాలను తయారు చేసే యంత్రాల స్థాపనకూ ఆయన ఉపక్రమించారు. మాత్రం మంత్రి హరీష్ రావు చొరవతో ఇది సాధ్యమైంది. తన కంపెనీకి ఎటువంటి వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు అవసరమో లిమిటెషన్ చెబుతారు. ఆ ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేస్తారు. వాటిని ఉపయోగించి ఆహారపదార్థాలు తయారు చేసే ప్రాసెసింగ్లో అదే రైతు కుటుంబంలోని సభ్యులకు ఉద్యోగావకాశం ఉంటుంది. ఆ విధంగా తయారైన పదార్థాలను విత్తయించడం (మార్కెటింగ్) లోనూ రైతు కుటుంబానికి చెందిన మరో సభ్యుడు లేదా సభ్యులూ పని చేయవచ్చు. ఇటువంటి వ్యవసాయాధార పరిశ్రమలను ప్రభుత్వాల ప్రోత్సహించడం ద్వారా రైతు కుటుంబాలకు అదాయం సమకూర్చవచ్చు. గ్రామస్థాయిలోనే వ్యవసాయ పరిశ్రమలు నెల కొల్పి కుటీర పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించి వ్యవసాయ పెదరెక్కాన్ని ఎదుర్కొనే ప్రయత్నం చేస్తున్న రైతు నుంచి మనం పాఠాలు నేర్చుకోవాలి. పాలకులూ, సమాజం మనస్సుగ్నిగా పట్టించుకోవలసిన సమస్య ఇది. గట్టిగా ప్రయత్నిస్తే పరిష్కరించడం అసాధ్యం కానేకాదు. స్వజాత్యుక్తంగా ఆలోచించకుండా బడ్జెట్లో అరకొర ప్రయోజనాలు విడిచివేయడం వల్ల పాలకులకు ఓట్లు వస్తాయేమో కానీ రైతుల బతుకులు బాగుపడవు.

సంక్షే. 3/2/19